

Leirikesän jälkeen kerhosyys kutsuu

Leirikesä tarjosi monenlaista yhdessäolon ja tekemisen riemua niin lapsille, äideille, isille, mummeille kuin kummeille. Heinäkuussa iloiseen yhteispotrettiin asettuivat isä-lapsi-leiriläiset Houhajärven leirimajalla. Syksyn tullen käynnistyy taas vilkas kerhokausi. Sivut 4–5

Aino Öhman

Taivaanisän sateensuojan alle mahtuu

”Onpas taivaanisällä iso sateenvarjo”, ihaili eräs pikkulapsi Tyrvään kirkon kauniisti kaartuvaa, ornamenttikuvioista kattoa.

– Siihen saattoi vain todeta, että niin on. Kaikki me mahdumme sen suojan alle, vakuuttaa eläkkeellä oleva suntio Helka Koivisto.

Suomen ensimmäinen kaksitorninen kirkko täyttää 150 vuotta.

Sivu 8

Vammalan papistoon naisvahvistusta

Sivu 2

Pirjo Silveri

Uppi Vuorenoja

Kappeli kuoron tärkeä tiistai

Kappeli kuoron naisille tiistai-ilta tarkoittaa menoa, jota ei millään malttaisi jättää väliin. Silloin pidetään Terhi Ketosen johdolla harjoitukset Karkussa.

Vammalan toinen kirkkokuoro on tietenkin tuttu Tyrvään kirkkokuoro. Seurakunnassa on tilaa kaikenikäisille ja -tasoisille laulajille, myös lapsille. Sivut 3

SAATTEEKSI

Pyynikin Mervi Vammalaan

Kotikirkko keskellä kylää

Kirkko on keskellä kylää. Tämä vanha sanonta viittaa paitsi kirkkorakennukseen, myös kirkon sanomaan ja opetukseen. Kirkko on julkinen ja sen tulee näkyä. Kirkko ei ole vain puuta ja tiiliä, vaan ne ihmiset, jotka ovat sitoutuneet Jeesuksen Kristuksen opetuksiin, opettaa Martti Luther.

Kirkon ei pidä kyyristellä nurkissa ja mielistellä, vaan kritiikkiä pelkäämättä tuoda esille Raamattuun pohjautuvaa, väärät rajat rikkovaa opetustaan. Kirkko on Jeesuksen asialla, kun se on ihmisen asialla.

Kirkkorakennus ja kirkon sanoma kuuluvat yhteen. Ne kuuluvat keskelle elämää.

Vammalassa vuosi 2005 on tärkeä juhluvuosi. Kesällä järjestimme yhdessä Suomen Lähetysseuran ja Vammalan kaupungin kanssa valtakunnalliset lähetysjuhlat. Adventtina juhlimme seurakuntamme 150 vuoden ikään ehtinyttä pääkirkkoa, Tyrvään kirkkoa, joka todellakin on ollut ja on keskellä kylää.

Kirkon rakentamisesta aikanaan päättäneet osasivat – ja ennen kaikkea uskalsivat – kritiikistä huolimatta tehdä kauaskantoisen ratkaisun. Paikka on paras mahdollinen.

Samoin kirkko rakennuksena kaksine torneineen on jo sinänsä saarna. Tyrvään kirkko julistaa yhä Jumalan kunniaa ja ihmisen toivoa.

Nyky aika tuottaa liiaksi kertakäyttötavaraa, ja se näkyy myös rakennuskulttuurissa. Kirkolla sen sijaan on aikaa, ja sillä pitää yhä olla menneiden sukupolvien tavoin rohkeutta rakentaa ja tehdä sellaista, mikä on ajatonta.

Raha tai jokin muu tähän hetkeen meidät sitova ei saa ratkaista kaikkea, eikä varsinkaan silloin, kun toimitaan Jumalan kunniaksi. Kirkossa saa olla näkyjen ihmisiä. Lutherin sanoin niitä, jotka istuttavat omenapuun, vaikka tietäisivät maailman loppuvan huomenna. Tyrvään kirkon rakentajat kuuluvat heidän joukkoonsa. Kiitämme heitä ja teemme heille kunniaa.

Moni voi sanoa Tyrvään kirkkoa kotikirkkoseen. Se on liittynyt elämän merkittäviin vaiheisiin ja juhliin, iloon ja suruun. Moni tuntee, että vain kotikirkossa on se ainoa oikea joulukirkkokin.

Juurettomassa ajassamme joudumme kohtamaan myös sukupolven, jolla ei enää ole pysyvää kotipaikkaa eikä kotikirkkoa. Kaikki me tiedämme, että kirkko on kuitenkin kaikkialla paikka, jossa Jumala palvelee meitä. Oleellista ei sittenkään ole se, mitä me teemme, vaan se, mitä Jumala tekee ja lahjoittaa.

Vuosikymmenien saatossa kirkon toiminta on muuttunut, mutta sanoma on ajaton. Kirkko on siellä, missä ihminen saa olla kotonansa.

Jumalan siunausta!

Osmo Ojansivu
Vammalan kirkkoherra

Pyynikin näkötornin kupeessa asuva teologian maisteri Mervi Ulmanen iloitsee suuresti uudesta työstään Vammalassa ja kokee sen selvänä johdatuksena.

Vammalan papisto sai elokuun puolivälissä uutta naisellista voimaa.

Pyynikillä asuva teologian maisteri **Mervi Ulmanen**, 44, aloitti täällä, kun seurakuntapastori Martti Lammi lähti papiksi Tampereelle – Pyynikin seurakuntaan.

– Äitini puolen sukujuuret ovat Tyrväällä. Mummu kertoi aina eläviä tarinoita paikkakunnalta ja sen ihmisistä.

Siron, keski-ikäisen naisen sanat eivät sinkoile ja rönsyile sinne tänne, vaan hänen puheensa on harkittua ja puntaroitua. Pieni risti kaulassa kertoo, mistä suunnasta omaan elämään loistaa kirkkain valo.

– Olen tavattoman onnellinen ja iloinen paikastani Vammalassa. Koen syvää johdatusta, kun pääsen työskentelemään sekä seurakuntatyön että sairaalasielunhoidon parissa. Jo lukiossa uskonto ja psykologia olivat rakkaita aineita, ja myös teologisessa pääaineopintoni liittyivät paljolti sielunhoitoon ja pastoraalipsykologiaan.

Nuoruudessaan Ulmanen toimi hoitoalalla.

– Parikymppisenä sairaalassa työsken-

nellessäni näin sellaista hätää ja kaipuuta, joka kosketti ja johon halusi jotenkin vastata. Ajattelin, että joskus vielä lähdän opiskelemaan alaa, missä on enemmän aikaa kohdata ihminen.

Teologisessa hän aloitti 1994 ja sai maisterin paperit Helsingistä viime toukokuussa.

Värikkäisiin vuosiin tosin mahtui muutakin kuin opiskelua. Perhe on asunut paljon Israelissa, ja Mervi kävi siellä parivuotisen opaskoulun. Välillä hän teki töitä koti-Suomessa aviopuolisensa **Tapani Ulmasen** Matkatoimisto Israeliasa Tampereella.

Nyt matkat pyhälle maalle ovat pysähdyksissä, kun lennot Israeliin Lähi-idän epävakaa tilanteen takia loppuivat.

Katse yhdistävään, ei erottavaan

Mervi Ulmanen on kuullut, että naispappeus on herättänyt runsaasti keskustelua Vammalassa, evankelisen liikkeen vahvalle alueella.

Hän tietää, että omassa työyhteisössä on kollegoita, jotka ovat kirkon virallises-

Kuka?

Nimi: Mervi Ulmanen

Ikä: 44

Kotipaikka: Tampere

Perhe: puoliso Tapani,

pojat Tuomas, 21 ja Joonas, 19

Koulutus: teologian maisteri,

vihitään lokakuussa Turussa papiksi

Harrastukset: urheilu ja liikunta,

lukeminen, musiikki

Työtehtävä: Vammalan määrä-

aikainen seurakuntapastori vuoden

2008 loppuun

ta linjasta poikkeavan, vanhan virkakäsityksen kannalla. Toisaalta hän tietää, että vammalalaisten joukossa on paljon niitä, jotka ovat toivoneet seurakuntaan toista naispappia, **Mirja Tenkasen** lisäksi.

Kutsumusammattiinsa valmistunut Ulmanen ei oikeastaan ennen tänne haikutumistaan tullut ajatelleeksi asiassa minkäänlaista ongelmaa. Hänestä papinviran avaaminen naisille oli kirkon viisailta päättäjiltä aikanaan tarkan harkinnan tulos, jonka pohjalta on turvallista ja rakentavaa toimia.

– Olen kotona saanut kasvatuksen tasa-arvoon, enkä ole koskaan enkä missään ajatellut, etten sukupuoleni takia olisi johonkin kelpaava. Raamatusta en ole löytänyt sellaista kohtaa, minkä perusteella nainen ei voisi toimia kirkossamme pappina, enkä ole sellaiseen käsitykseen päätenyt yliopistossa saamani koulutuksen perusteella, kuittaa Ulmanen rauhallisesti, mutta topakasti.

– Ajattelen myös niin, että jos Jumala kutsuu ihmistä, kuka voi asettaa sen yläpuolelle?

Hänen mielestään Suomessa uudelleen virinnyt kiistely virkakäsityksestä tuntuu sekä turhalta että pahalta.

– Nykyaikana niin moni kokee itsensä kelpaamattomaksi, riittämättömäksi ja rikkinaiseksi. Minusta juuri kirkko on se paikka, missä ihminen, Jumalan kuva, otetaan vastaan sellaisena kuin hän on. Vasta Jumalan rakkauden kokenut ihminen voi lähteä eheytyämään. Silloin hän voi antaa itselleen ja muille helppommin anteeksi. Tällaisessa sielunhoidossa on kirkon aarre.

Samasta lähtökohdasta Ulmanen katsoisi asioita naispappeudesta peistä väännettäessä.

– Kannattaisi mieluummin keskittyä ilosanomaan, Jumalan rakkauteen ja armoon. Siihen yhteiseen hyvään, mikä meitä yhdistää – ei siihen, mikä repii ja erottaa.

Ennen Vammalaan tuloaan Mervi Ulmanen kävi arkkipiispaa tapaamassa – **Jukka Paarma** on tuttu jo Israelin järjestämien matkojen ajoilta.

– Audienssin jälkeen menin Turun tuomiokirkkoon. Seisoessani yksikseni alttarilla aloin jotenkin elämyksellisesti ymmärtää tulevan pappisvihkimyksestä merkitystä. Tehtävän edessä on nöyrä ja kiitollinen olo, ja samalla tuntee itsensä niin pieneksi.

Tampereella syntynyt ja aikanaan aktiivisesti seurakuntanuorissa toiminut Ulmanen sanoo, ettei hänellä ole mitään herätysliiketaustaa. Hengellisenä kotina on ollut evankelis-luterilainen kirkko.

Vammalan seurakuntaan ja seurakuntalaisiin Ulmanen uskoo sopeutuvansa hyvin. – Korkeimman avulla ja työtoverien tuella, hän täsmentää.

– Toivoisin olevani pappi, jota on helppo lähestyä kaikenlaisissa elämäntilanteissa. Toivon että pystyisin olemaan ihmisille rinnalla kulkija, Jumalan käsinähen meillä toinen toisillemme olemme.

Pirjo Silveri

NAULAN KANTAAN

Jos valtauskonoltaan kristityn maan lapsi ei koulussa tutustu Raamattuun, hän kieltää itseään ymmärtämästä suurta osaa omaa kulttuuriaan. Mikä sääli. Arabian kielen ja islamin tutkimuksen professori **Jaakko Hämeen-Anttila**, Kotiliesi 15/2005

Murehtiminen on hyödytöntä. Se on vain hautomista. Murehtiminen ei yksinkertaisesti tuota elämään mitään lisäarvoa

Rovasti, toiminnanjohtaja **Olli Valtonen**, Askel 6/2005

Keskiverto eurooppalainen lehmä saa veronmaksajien tukea ja muuta apua 1,90 euroa päivässä, kun puolet maailman ihmisistä joutuu selviytymään tätä pienemmällä summalla päivässä.

Luterilaisen maailmanliiton ohjelmajohtaja **Priscilla Singh**, Lähetysseuranomat 6–7/2005

Kun joku oikealla tavalla uskova lyö riittävän kovaa meitä syntisiä Raamattulla päähän, voimme pistää kirkon oven kiinni viimeisen kerran.

Kasvatustieteen professori **Kari Uusikylä**, Kotimaa 23.6.2005

Kappelista kajahtaa veisuharjoituksia

Upi Vuorenoja

Orvokki Uusitalo (vas.) ja Aila Rautanen tyytyväisinä kirkkokuorokurssin johtajan dir.mus. Paavo Haapiaisen kainalossa.

Karkun seurakuntatalon ovelta jo kuuluu laulua ja hetken päästä iloinen naurun pyrskähdyks. Ketosen Terhi siellä laittaa joukkojaan laulukuntoon.

Kappelikuoron viikottaisissa harjoituksissa on naisia koolla toistakymmentä. Tunnelma on leppoisaa ja kaikki vakuuttavat, että laulaminen on lepoa sielulle ja virkistävää mielelle. Tämä on se ilta viikosta, jota ei millään haluaisi jättää väliin.

Karkun kuorolaiset ovat myös innokkaita oppimaan uutta, niin laulujen kuin taitojen osalta. Tänä kesänä kahdella heistä oli mahdollisuus hakea kokemusta ja lauluvinkkejä Karkun evankelisen opiston valtakunnalliselta kirkkokuorokurssilta. Terveisinä veisuunjohtajalle ja kuoroon viedään muun muassa uusia lauluja.

Tärkeä päätös

Maaliskuun 26. päivänä 1916 sai Karkun seurakunnan kanttori-urkuri **Kaarlo Bähr** kirkonkouksen päätöksellä palkanlisää. Ehtona oli, että "kanttori-urkurin on edistettävä seurakunnassa kirkkoveisuutta yli sen, mitä jo on tehty, harjoittamalla kirkkokööriä sekä pitämällä sopivissa paikoissa kautta seurakunnan kirkkoveisuharjoituksia."

Tällä päätöksellä on ollut kau-

askantoinen vaikutus. Karkun kirkkokuoro, joka rekisteröityi yhdistykseksi 1965, on saanut vuosikymmenten varrella laulaa monen taitavan ja persoonallisen kanttorin johdolla.

Toiminnan huippuhetkiä ovat olleet esimerkiksi esiintyminen Sastamalan kirkon juhlissa 1963 silloiselle tasavallan presidentille, Satakunnan kirkkolaulujuhlien järjestäminen 1965 sekä osallistuminen **Tytti Jäppisen** kirkkonäytelmän "Tien sinne te tiedätte" toteuttamiseen 1991.

Karkun kirkkokööri on virkistävää osa Vammalan seurakunnan musiikkielämää. Sen lähes 90-vuotinen vireä toiminta osoittaa, että "kirkkoveisuharjoituksia pidetään edelleen sopivissa paikoissa kautta seurakunnan", kuten aikoinaan edellytettiin.

Messut ovat saaneet juhlavuutta kuoron myötä ja kirkkovieras kokee sydämessään lämpimän tunteen, kun huomaa urkuparvela kappelikuoron valmiina palvelukseen.

Kirkkoveisuharjoituksiin ovat kaikki lauluhaluiset tervetulleita. Karkun seurakuntatalon ovet ovat avoinna, sali valmiina ja Terhi-kanttori puikossa tiistaisin klo 18.30.

Maiju Vuorenoja

Leijat lentävät sävelten siivin

Seurakunnassa saavat musisoida muutkin kuin kymppin laulajat – ja mielellään jo pienestä pitäen.

Niinpä vs. kanttori **Terhi Ketonen** halusi viime vuonna elvyttää lapsikuoron toiminnan Vammalassa. Nyt Leijat on noussut tukevasti siivilleen, ja parhaimmillaan mukana on ollut 25 laulavaa 4–12-vuotiasta.

– Kyllä nimenomaan seurakunnan lapsikuoroon on kaikkien halukkaiden voitava tulla. Tätä kautta he ja heidän vanhempansa voivat löytää itselleen jotakin seurakunnan yhteydestä.

Kanttori-Terhi johtaa lasten kuoroa, mutta laulattaa samoja lauluja myös muille vieraillessaan pyhäkouluissa, kerhoissa, eskareissa tai kouluilla.

Tietenkin Leijat oli mukana lähetysjuhilla ja joukko on esiintynyt Karkun ja Tyrvään kirkoissa. Jouluaaton kynttilähartauteen nuoret laulajat ovat perinteisesti Karkussa osallistuneet.

Rohkeasti mukaan

Ketosen mielestä niin pienet kuin isot kuorolaiset ovat seurakunnalle arvokkaita ja tärkeitä vapaaehtoistyöntekijöitä. He käyvät mielellään ja pyyteettömästi harjoituksissa ja kiertävät esiintymässä jumalanpalveluksissa ja erilaisissa tilaisuuksissa.

Kevätkaudella Tyrvään kirkkokuoro harjoitteli Vammalan seurakuntatalossa torstai-iltoina, Leijat maanantaisin.

Uusia kasvoja kaivataan aina joukkoon, ja jokainen laulamisen ystävänä on tervetullut seurakunnan kuorotoimintaan.

– Kuulijatkien ovat tavallisia ihmisiä, ei esimerkiksi kirkkokansaa vaadi mitään ihmeellistä! Konser-

Vexi Savijoki

Lapset lauloivat sydämensä kyllyydestä myös lähetysjuhlien avajaisissa. Mukana oli sekä seurakunnan Leijat että vammalalaisia koululaisia.

tit ovat tietysti asia erikseen.

Kannattaa siis ottaa rohkeasti yhteyttä kanttoreihin tai mennä mukaan harjoituksiin, kun syyskauden tarkat kellonajat ovat selvillä. Niistä tiedotetaan kirkollisissa ilmoituksissa.

Laulaminen ja soittaminen ovat aina olleet keskeinen osa seurakuntaelämää, ja musiikki tarjoaa monipuolisia ja -tasoisia mahdollisuuksia. Ketonen haaveilee esimerkiksi suurelle yleisölle tarkoitettujen lauluseurojen tai hengellisten toivelauluiltojen järjestämisestä, tenavien muskareitakin moni saattaa haikailla takaisin.

Terhi Ketonen kannustaa vammalalaisia aktiivisuuteen: kanttoreille saa soittaa ja kertoa omia ajatuksiaan ja ehdotuksiaan. Viestit seurakunnan suuntaan voi laittaa myös kotisivujen Palaute-linkin kautta (www.vammalanseurakunta.fi).

– Mielellämme kuulemme mielipiteitä, mitä ihmiset haluavat. Moni toive on kenties aivan mahdollista toteuttaa, hän arvelee.

Virsimerkki innostaa

Virsiensä tutuksi tekeminen ja virsikirjan kunniaan palauttaminen on niin ikään lähellä Terhi Keto-

sen sydäntä. Hän on ottanut yhteyttä Vammalan kouluun ja kannustanut Suomen Kirkkomusiikkiliiton myöntämien virsimerkkien suorittamiseen.

Viime vuonna merkin sai 348 koululaista. Pronssiseen on osattava 10 virttä (aikuiset 20), hopeiseen 25 (50) ja kultaiseen 55 (100).

Useimmat ala-asteet ja opettajat innostuivat hankkeesta – ja innostivat edelleen omia oppilaitaan.

Muutama superlaulaja päätti peräti veisata virsikirjan kannesta kanteen! Yhdessä koulussa jokainen oppilas suoritti jonkun merkin, pari opettajaa lauloi sadan virren kultamerkin.

– Virsiä ei tarvitse osata ulkoa, virsikirja saa olla lauletaessa mukana. Tärkeintä ei ole lauluääni ja -taito, vaan harrastuneisuus. Riittää, kun osaa sen verran että virsi

on selvästi tunnistettavissa, Ketonen kannustaa niitäkin, jotka eivät koe itseään hyväksi laulajiksi.

Virsimerkkien suorittamista Ketonen suosittelee mielellään myös aikuisille – moni luultavasti oppisi paljon uutta ja kiehtovaa.

– Kaikilla on kuitenkin perhejuhla; ristiäisiä, häitä, hautajaisia. Juhla tuntuu enemmän omalta silloin kun osaa virret, joita niissä lauletaan.

Nykykoululaisille tutuimpia ovat olleet mm. Kuule isä taivaan, Jumalan kämmenellä ja Nyt syttämme kynttilän.

Suvivirttä sen sijaan on jo pitänyt oikein opetella. Keski-ikäistä tai ikääntynyttä polvea varmasti hämmästyttää tosiasia, että kouluikäisille hyvin outo on ollut esimerkiksi Soi kunniaksi Luojan.

Pirjo Silveri

Ehtookellot hiljentävät pyhäinviettoon

Tyrvään kirkossa hiljennetään kerran kuussa lauantai-iltana yhdessä pyhäinviettoon.

Hartaushetki ehtookellojen soudessa pidetään 17. syyskuuta, 8. lokakuuta, 19. marraskuuta ja 3. joulukuuta.

Alle tunnin kestävä tilaisuus alkaa kello 18, ja se sisältää urkumusiikkia, iltahartauden iltavirsiä ja mahdollisen vierailijan solistin.

Ehtookelloja on perinteisesti soitettu kirkkorakennuksissa pyhäpäivän alkamisen merkiksi ilta-kuudelta lauantaisin, pääsiäislauantaita lukuun ottamatta.

Yleisen käytännön mukaan silloin soitetaan suurella kellolla yhtäjaksoisesti kymmenkunta minuuttia, jonka jälkeen läpä-

tään. Lämpääminen tarkoittaa 3 x 3 lyöntiä harvakseltaan niin, että jaksojen välissä on lyhyt tauko.

Kirkonkellojen historia viestintävälineenä ulottuu kauas esikristilliselle ajalle. Kellonsoitolla kutsutaan kansaa myös yhteiseen jumalanpalvelukseen, rukoushetkiin ja seurakunnan muihin tilaisuuksiin. Lisäksi kelloilla ilmoitetaan tärkeistä yhteisöä koskevista asioista (esim. kuolinkellot).

Tyrvään kirkossa hartaushetki ehtookellojen soudessa la 17.9., 8.10., 19.11. ja 3.12. klo 18, lautoollisiltakirkko su 4.9., 2.10., 30.10. ja 11.12. klo 18. Pyhänpäivän perinteinen iltakirkko la 5.11. klo 18.

Välillä isiä väsyttää leirillä – mutta nälkä ei yllätä ketään

Uimarannasta kuuluu riemun kiljahduksia, lapsia ja isiä touhuaa pihalla. Osa joukosta, erityisesti isät, on hieman vastaheränneen näköistä. He ovat näyttäneet lapsille hyvää esimerkkiä, miten päiväunia nukutaan.

Isä-lapsi-leiri Houhajärven leirimajalla heinäkuuisena viikonloppuna on täydessä vauhdissa. Joukko valuu hiljalleen juomaan iltapäiväkahvia ja syömään mustikkapiirakkaa. Seuraavaa ohjelmanumeroa varten tarvitaan energiaa, sillä luvassa on leikkejä ja lipunryöstöä.

Seurakunnan järjestämät leirit ovat aina olleet suosittuja. Esimerkiksi isä-lapsi-leireillä on vuosittain reilu sata osallistujaa ja saman verran leireille äitejä ja lapsia.

Leiritöiminnällä on Vammalassa pitkät perinteet: äiti-lapsi- ja isä-poika-leirejä on pidetty noin 25 vuotta. Isä-lapsi-leiri sen sijaan on nuorempi tulokas; ensimmäinen järjestettiin kuutisen vuotta sitten, kun monet isät halusivat tyttärensä mukaan leirille. Lisäksi järjestetään avioliittoleirejä, jonne lapsetkin voivat tulla mukaan sekä leirejä isovanhemmille ja lapsille.

Koko perhe mukaan

Seurakunnan lapsi- ja perhetyössä selkeä tämän hetken suuntaus on, että koko perhe osallistuu toimintaan. Perhekirkot, -kerhot ja -leirit tarjoavat lapsille ja vanhemmille tilaisuuden toimia ja touhuta yhdessä.

Pyhäkoulusihteeri **Irmeli Kulonpää** toteaa, että kunnallisten päivähoitopaikkojen ja esikoulun tulo on näkynyt päiväkerhojen osallistujamäärissä. Toiminnan muodot ovatkin muuttuneet. Kun lapset ovat siirtyneet päiväkoteihin, seurakunta on mennyt mukana. Nykyään järjestetään erityisiä päivähoiton lastenkerhoja.

Seurakunnan työntekijät tekevät paljon myös kotikäyntejä. Papit vierailevat kaikkien 1-vuotiaiden kotona, lapsityöntekijät käyvät kodeissa 4-vuotissyntymäpäivänä ja 5-vuotiaille on omat tapahtumansa perheen kanssa.

– Näin syntyy kontakti lapsiperheisiin, ja siten seurakunta tavoittaa myös kaikkien nuorimmat jäsenensä, seurakuntapastori **Markus Malmivaara** sanoo.

– Kun yhteiskunta muuttuu, seurakunnan toimintojen on muuttava sen mukana. Sanoa sen sijaan pysyy samana eikä muutu, Irmeli Kulonpää kiteyttää perusajatuksen.

Ruokaa, riemua ja rentoa tunnelmaa

Kun leiriläisisten kanssa juttelee, yksi onnistuneen leirin osatekijöistä erottuu puheissa selvästi: ruoka. Isät osaavat arvostaa kokkien työtä.

– Ensimmäiselle leirille tullessamme odotimme mukavaa yhdessäoloa ja peuhaamista. Toisella kerralla niiden lisäksi hyvää ruokaa. Ja riittävän usein, toista kertaa viisivuotiaan **Roope**-poikansa kanssa mukana oleva **Marko Ahola** sanalle.

– Niin, ja kahvia tietysti myös riittävän usein, lisää **Aarne Toivo**, joka on tullut leirille **Heikin**, 9, ja **Hanneksen**, 5, kanssa.

Maittavan ja riittävän ruuan lisäksi miesten arvioista nousee esiin leirillä vallitseva rento ja reilu meininki sekä mukava ohjelma. Yhdessä touhuaminen luonnonhelsingassa on kesän kohokohta, jota lapset odottavat innolla, kuten myös isät.

– Leirillä pääsee hyvin irtautumaan arkipäivän rutiineista, ja lapset viihtyvät hyvin, kun on paljon samanikäistä seuraa, miettii **Marko Virtanen**, joka leireilee 3,5-vuotiaan **Pihlan** kanssa.

Hannes ja Roope kertovat piirakansyönnin lomassa leirikokemuksistaan. Erityisen mukavaa on ollut uiminen sekä inkkarileikit. Parivaljakkoa voi kutsua myös **Haukansilmäksi** ja **Eläinmieheksi**.

Kun paikalle saapuu vielä Istuva härkä eli Heikki, kolmikko al-

Sininen lippu on löytynyt ja lipunryöstön ensimmäinen erä ratkennut. Seuraava on jo alkamassa.

Konstaa ja Lassia kiinnostaa lipunryöstöä enemmän kivikasassa leikkiminen.

kaa kerrata aamulla lähimetsään tehtyä Afrikan retkeä, joka on jäänyt vahvasti mieleen. Osallistujat pääsivät vierailemaan muun muassa Botswanaan, Namibiaan ja Tansaniaan, tutustumaan lähetystyöhön sekä eläytymään papin, opettajan ja insinöörin asemaan.

Uudestaan ja uudestaan

Monet osallistujat paljastuvat todellisiksi leirikonkareiksi. Kun kerran on käyty, tullaan seuraavana vuonna uudestaan. Kipinä lähtemiseen on syttynyt eri tavoin. Osa lapsista on mukana seurakunnan päiväkerhossa, ja lähteminen on sitä kautta tuntunut luonnolliselta. Osa on nähnyt lehdessä ilmoituksen, jotkut ovat päättäneet lähteä yhdessä serkkujen tai tuttavaperheen kanssa.

Mahtuupa tällä kertaa mukaan muutama kauempaakin tullut, **Mika Anttila** Kangasalta on saapunut Houhajärvelle nelivuotiaan **Pyryn** kanssa. **Pyryn** kaksoisveli **Miro** on jo päässyt leirille äidin seurassa. Perhe haeskeli sopivia leirejä, ja päätyi soittamaan Vammalaan. Ja hyvin Vammalan leirillä näyttävät myös ulkopaikkakuntalaiset viihtyvän. Kivointa on kuulemma ollut uiminen ja uudet ystävät.

Lasten ikähaitari on varsin leveä, nuorimmat ovat kaksivuotiaita, vanhimmat taas 14-vuotiaita. Tämä asettaa omat haasteensa ohjelmalle. Ikäerot eivät kuitenkaan näytä häiritsevän, vaan kaikki leikkivät, riehuvat ja touhuavat yhdessä yhtä innokkaina. Vanhimmat kolme tyttöä on rekrytoitu las-

tenleiri-isosiksi.

– Katsomme nuorempien perään, autamme, kun tarvitaan ja esimerkiksi siivoamme keittiötä, listaa **Mona Ketola**, 14.

Hän leireilee ”ties kuinka monetta kertaa”, mutta tämä on ensimmäinen kerta isosena. Vastuun saaminen ja uusien tehtävien hoitaminen ovat tuntuneet mukavilta, ja hän sanoo viihtyneensä leirillä hyvin.

Laululeikkejä ja lipunryöstöä

Erityisen vaikutuksen leirillä tekeisien osallistuminen ja omistautu-

Leirillä syödään usein ja hyvin: nyt vuorossa on riisipuurohetki.

neisuus. Kun koko porukka leikkii yhdessä pientä koiraa, ratsastavia inkkareita tai töötöttäviä autoja, isät juoksevat ympäri piiriä vähintään yhtä innokkaasti kuin lapset. Ja laululeikin aikana ryhmästä lähtee ääntä niin, että leirimajan seinät raikuvat.

Sisäleikkien jälkeen on paljon odotetun lipunryöstön vuoro. Ohjaaja **Anu Soro** kertoo pelin olevan varsinainen poikien kestopuurohetki. Joukkueet piilottavat omalle alueelleen lipun. Se joukkue voittaa, joka löytää toisen lipun ensimmäisenä. Tänä vuonna uutuutena ovat

vesipyssyt. Jos osuu toisen joukkueen jäsenen, saa viedä tämän vanhilaan.

Peli alkaa, ja leirimajan ympäristö tömisee, kun isät ja lapset juoksevat pitkin metsiä. Voitosta ei niin väliä, kunhan on hauskaa. Lopulta vesipyssyillä ammutaan kaikkia ja kaikkea, myös oman joukkueen jäseniä.

Sitten onkin taas aika siunata ruoka ja mennä syömään.

Aino Öhman

Varhaisnuorisotyön kerhot tytöille ja pojille, alkavat viikoilla 36 ja 37

Tyttäret ja äiteet -klubi tytöille (4–6 lk) ja heidän äideillensä 7.9 klo 17 (kokoontuu 1 x kk nuokkarilla)

Tyttökerho (2–4 lk) Roismalan kerhohuone ti klo 15.30, alkaa 13.9. (joka toinen vko)

Leivontakerho alkaa lokakuussa

Askartelakerho: 2–4 lk

Pienoismallikerho

Salibandykerho torstaisin

klo 17–18 tytöille ja

toinen 1–4 lk pojille, donitsiareena

Kitarkerho joka toinen perjantai

klo16, nuokkari

Kartoitamme vielä sivukyliä kouluja ja mahdollisuutta pitää kerhoja niissä.

Tarkempi käsiohjelma kerhoista ja aikatauluista jaetaan kaikille alasteille elokuun aikana.

Huomio!

Sinä aikuinen, joka mietit miten toimia seurakunnassa:

Kiinnostaisiko kerhon pitäminen yhdessä kerhoapulaisen kanssa? Ota elokuun aikana yhteys nuorisotoimiston, Katja Koivuniemeen tai Tuomo Taipalukseen.

Sinä 7-luokkalainen, haluaisitko kerhonohjaajaksi 7–12-vuotiaitten kerhoon?

Aloitamme la 20.8 klo 10 nuokkarilla kerhonohjaajakoulutuksen (srk-talon alakerta).

Jari Rankinen

Kesän mentyä kutsuvat kerhot

Kesä on leirisesonkia, syksyn tullen käynnistyy taas seurakunnan monipuolinen kerhokausi.

Päivä- ja perhekerhot alkavat viikolla 34, mutta ei hätää, vaikka startista myöhästyisikin:

– Kerhoihin mahtuu kyllä lapsia, aina kannattaa kysellä! Mukaan pääsee vaikka kesken vuoden, lupaa lapsityönohjaaja Raija Seurala.

Häneltä voi tiedustella kerhoihin liittyvistä asioista, puh. 512 4120 tai sähköpostitse raija.seurala@evl.fi.

Perhekerhot kokoavat yhtä aikaa eri-ikäisiä lapsia ja heidän vanhempiaan. Tunnelmaa keväällä 2005.

Perhekerhoihin ja avoimiin päiväkerhoihin ei tarvitse ilmoittautua. Niihin voi poiketa myös satunnaisesti silloin kun omaan aikatauluun sopii.

Päiväkerhoissa on pieni osallistumismaksu, kerran viikossa käyville 8,50 euroa lukukautta kohti, kaksi kertaa viikossa käyville 12,50 euroa ja kolme kertaa viikossa käyville 17,00 euroa.

Perhekerhoissa on käytäntönä vapaaehtoinen kahvimaksu, jonka suositus on 1 e/kerta.

Toiminta tavoittaa satoja

Vammalan seurakunnassa oli viime vuonna 278 päiväkerholaista. Heille ja heidän vanhemmilleen järjestettiin lisäksi 22 tapahtumaa, joissa oli yhteensä 1 793 osallistujaa.

Sunnuntaisin kokoontuvia pyhäkouluja oli täysi tusina, arkipäivisin kokoontuvia neljä – ja pyhäkoululaisia kaikkiaan 268.

Varhaisnuorille tarkoitettuja kerhoja oli yhdeksän ja niissä kerholaisia 125. Karkussa toimineessa iltapäiväkerhossa oli 13 kerholaista.

Kahdeksassa perhekerhossa kirjattiin aikuisia kävijöitä 178 ja lapsia 300.

Perhekerhoja pidettiin viime vuonna Tyrvään, Karkun, Sammaljoen ja Salokunnan kirkkoissa 26 ja niissä kävijöitä kirjattiin 4 094.

Päiväkerho on

- yhdessäoloa, hiljentymistä, toimintaa ja tekemistä 3–6-vuotiaille koulutettujen lastenohjaajien ohjauksessa
- kastekäskyn toteuttamista ja kodin kristillisen kasvatuksen tukemista turvallisessa ympäristössä
- lapsen kokonaisvaltaisen kasvun tukemista leikin, liikunnan, musiikin, luovan toiminnan ja hiljentymisen avulla
- ulkoilua, retkiä, vierailuja, tapahtumia, juhlia ja kirkkohetkiä

Perhekerho on

- yhdessäoloa ja yhteistä hiljentymistä
- virikkeitä kristittyinä kasvamiseen ja seurakunnan yhteydessä elämiseen
- elämäntilanteiden pohdintaa
- virkistystä arkeen
- vanhempien ja lasten yhteisiä toimintahetkiä ja omaa toimintaa lapsille ja omaa aikuisille

Avoin päiväkerho on

- kaikille avointa toimintaa ilman ikärajoitusta. Lapset tulevat kerhoon aikuisten kanssa ja aikuiset vastaavat omista lapsistaan kerhon ajan.

Perhekerhot

Tiistaisin klo 9.30–11.15
Vammalan seurakuntatalo, Asemak.6
alkaa 30.8. klo 9.30–11.15
Sileekallio, Linjak. 18 alkaa 30.8.

Keskiviikkoisin klo 9–11
Salokunnan kirkko, avoin pk alkaa
24.8. klo 13–14.45 Sammaljoen rukoushuone alkaa 31.8.

Torstaisin klo 9.30–11.15
Roismala, Katajistonk. 4
alkaa 25.8. klo 9.30–11.15
Illo, rukoushuone alkaa 25.8.
klo 9.30–11.15
Karkun srk-talo, Passinmäentieal-
kaa 25.8.

Kerhot eivät kokoonnu to 1.9.
Perjantaisin klo 9.30–11.15
Stormi, Lopenkulman rukoushuone
alkaa 26.8.

Päiväkerhot

Tyrvään pappila, Asemak. 6
kerhot 3-, 4- ja 5-vuotiaille
Sileekallio kerhot 3-, 4-, 5- ja
6-vuotiaille

Roismala, kerhot 4- ja 5-vuotiaille
Illo, rukoushuone kerho 4-5-vuotiaille
Sammaljoen, rukoushuone
kerho 4–6-vuotiaille
Stormi, rukoushuone
kerho 4–5-vuotiaille
Karkun seurakuntatalo
kerho 4–5-vuotiaille
Salokunnan kirkko
kerho 4–5-vuotiaille

Päiväkerhot alkavat viikolla 34,
kerhot eivät kokoonnu to 1.9.
Kerhoja koskeviin tiedusteluihin vas-
taa lapsityönohjaaja Raija Seurala,
puh. 512 4120, raija.seurala@evl.fi

Pyhäkoulut

Vammalan seurakunnassa pidetään
pyhäkouluja eri puolilla kaupunkia ja
maaseutua. Kokoontumispaikoista ja
-ajoista kertoo lisää pyhäkoulusihteeri
Irmeli Kulonpää, puh. 512 4122 tai
050-543 1416.

Pyhäkoulut alkavat sunnuntaina
11.9.

Perhekirkot

Tyrvään kirkossa
Su 18.9. klo 14 Kummikirkko
Su 2.10. klo 10 Perhemessu
Su 27.11. klo 16 Adventtikirkko

Karkun kirkossa
Su 2.10. klo 10
Kolmenvartin perhemessu
Su 27.11. klo 10
Kolmenvartin adventtikirkko

Salokunnan kirkossa
Su 2.10. klo 12
Kolmenvartin perhemessu
Su 27.11. klo 12
Kolmenvartin adventtikirkko

Sammaljoen kirkossa
Su 2.10. klo 10
Kolmenvartin perhekirkko
Su 27.11. klo 10 Adventtikirkko

Roismalassa
Tyrvään siunauskappelissa
La 5.11. klo 16 Perheiden pyhäinpäivän hartaus

Tapahtumia lapsille ja perheille

24.8. Klo 18 Äitien saunailta Houhajärven leirimajalla.
28.8. Klo 12–17 Viisivuotiaiden ja perheen leiripäivä Houhajärven leirimajalla.
22.9. Kulttuuriviikon jazzmessu Tyrvään kirkossa, koululaisille klo 12, muille klo 18. Antti Mäkelä ja antinkartanolaisia
1.–2.10. Ilonsillan leiri, alkaa la klo 17, päättyy su klo 12. Anneli Eronen
23.10. Klo 12.30–15 Viisivuotiaiden tapahtuma Vammalan srk-talossa.

SANAA SASTAMALASTA

Lupauksia ja ihmettelyä

Odotamme lupauksien täyttyvän. Lupausten täyttymisellä mitataan lupauksen antajan luotettavuus: mitä luotettavammaksi hänet tiedetään, sitä todennäköisempää on toteutuminen. Lupausten kohdalla tärkeintä onkin siis luottamus ja rehellisyys.

Heinäkuun alussa täytin lupaukseni, kun olin vaimoni, kummityttöni ja tämän perheen kanssa viikonlopun Helsingissä. Pienestä maaseutukaupungista lähteneelle lapselle suurkaupunki oli ihmettelyä aiheuttava kokemus.

Matkustamista raitiovaunulla, metrolla ja linja-autolla. Paljon eri näköisiä ihmisiä. Useita kansallisuksia, rotuja ja kieliä. Katseltavaa ja kuunneltavaa riitti paljon.

Opettelimme kummityttöni ja hä-

nen isoveljensä kanssa, että on olemassa afrikkalaisia ja aasialaisia ihmisiä, jotka näyttävät erilaiselta ja puhuvat eri kieltä kuin me suomalaiset. Usein lapset kysyivätkin mustaihosen nähdessään ”onko tuo Afrikasta?”

Eniten ihmettelyä herätti kuitenkin mustaihoinen, rumpuja soittava katusoitaja, jonka valmisteluja jäimme katsomaan. Lapset seurasivat tarkkaan, kun soittaja asetteli rumpuja paikoilleen. Yhtäkkiä mies kääntyi, nosti kätensä pystyyn ja sanoi: ”Morjens!” Saimme uuden ihmettelyn aiheen. Vaikka olemme eri rotuisia, voimme puhua samaa kieltä.

Jumala puhuu meille erilaisille ihmisille samaa, ymmärrettävää kieltä.

Lain kautta Hän opettaa, mitä on synti, joka erottaa meidät Jumalasta. Evankeliumin kautta Jumala puhuu

armosta, joka poistaa synnin aiheuttaman kuilun ihmisen ja Jumalan väliltä. Kumpikin näistä jää yksinään puutteelliseksi, mutta yhdessä laki ja armo muodostavat kokonaisuuden, jota me tarvitsemme.

Raamattu on täynnä Jumalan lupauksia. Lohdullisimmat ja eniten rakkautta täynnä olevat liittyvät Taivaan valtakuntaan, kaikkien kristittyjen yhteiseen määränpäähän. Joosuan kirjan jae (Joos. 21:45) opettaa meille luottamusta: ”Niistä lupauksista, jotka Herra oli Israelille antanut, ei yksikään jäänyt täyttymättä. Kaikki lupaukset kävivät toteen.”

Jumala oli luvannut viedä Israelin kansan pois Egyptin orjuudesta luvattuun maahan. Lupaus toteutui, vaikka vaellus erämaassa kesti 40 vuotta ja sisälsi monenlaista vaivaa. Isra-

elin kansan tavoin me kristityt olemme vaelluksella, jonka päämääränä on iankaikkinen elämä.

Matka pitää sisällään monenlaista vaivaa ja mutkaa, mutta toisaalta se on täynnä Jumalan lupauksia, jot-

ka voimme lukea Raamatusta. Suurimpana lupauksena on Jeesuksen sanat Johanneksen evankeliumissa (Joh. 10:27-28): ”Minun lampaani kuulevat minun ääneni ja minä tunnen ne, ja ne seuraavat minua. Minä annan heille ikuisen elämän. He eivät koskaan joudu hukkaan, eikä kukaan riistä heitä minulta.”

Jeesus johdattaa laumaansa kuuluvat rotuun, kieleen tai asemaan katsomatta varmasti perille. Taivaassa sitten sanotaan yhteisellä kielellä ”Morjens!”

Mikko Mustanoja

Kirjoittaja on seurakuntalainen, luokanopettaja, kirkkovaltuutettu ja nuorisotyön johtokunnan puheenjohtaja.

Kerran vielä juhlatunnelmissa

Vammalan lähetyshuhlilla kävi 15 000 vierasta. Juhlien teema On kirjoitettu houkutteli Jumalan sanan ääreen väkeä yli odotusten.

Suurtaapahtumasta jäi hyvä maku ja paljon muistoja.

"Saimme uljaat juhlat: täydellisen satakuntalaisen pitopöydän. Mikkelissä 2004 joku lapsi kirjoitti palautekaavakkeeseen, että pettymystä tuotti se, kun juhlat loppuivat. Minulla oli nyt Vammalassa samanlainen tunne.

Kohti Jyväskylää ja kesää 2006 lähdän uusin innoin, iloisella mielellä, vammalalainen lähetystuli tukena."

SLS:n lähetyshuolakoordinaattori
Irja Aro-Heinilä

"Päällimmäiseksi mieleen jäi ilo, kiitollisuus ja hymyilevien oranssipaitaisten kasvat. Uskomatonta että talkoolaisia oli tuhat. Se osoittaa että Tyrvällä osataan kun halutaan. Vammalaa juhlapaikkana pidettiin erinomaisena. Ohjelma oli

monipuolista ja hyvää, joidenkin mielestä sitä oli jopa liikaa.

Taisimme antaa paineita Jyväskylään, mutta tämä on kuitenkin hyvä laji kilpailla."

Kirkkoherra **Osmo Ojansivu**

"Kun talkoolaisten määrää etukäteen arvioitiin, mietin välillä, eikö vähempikin riittäisi. Jokaista kuitenkin tarvittiin. Jos olisin tiennyt, että talkootyötä on nii-in paljon, olisin ollut keväällä paljon hermostuneempi.

Juhla meni paremmin kuin osasin edes unelmoida. Tietyntyylinen henki valtasi koko valtavan talkoojoukon.

Pääsihteeri **Hannu Heikkilä**

"Pastori Emmanuel Tengeneza valloitti olemuksellaan ja puheillaan."

Vexi Savijoki

"Presidenttivierailu oli upea huipentuma."

Vexi Savijoki

"Sunnuntain pääjuhla oli täydellinen."

"Varsinaisella juhla-alueellakin oli koko ajan ohjelmaa, josta voi valita mieleisensä."

Vexi Savijoki

"Sanoisin, että Lähetyshuulat olivat hyvin hengelliset."

Myös kävijät antoivat juhlista ruusuja ja risuja. Esimerkiksi tällaisia kommentteja palautelomakkeissa luki:

"Kaikki oli viimeisen päälle järjestetty, minäkin tulin Tampereelta siskojeni kanssa. Nautin suunnattomasti."

"Kehun näiden juhlien kansliaa, mikä palveluaittius ja ystävällisyys heillä oli koko ajan."

"Osallistuin hyväkuntoisen 80-vuotiaan ystäväni kanssa. Oli mukavaa, että hän sai välillä levähtää pääteltan viereisessä lepoteltassa, mistä saattoi seurata ohjelmaa ja samanaikaisesti levähtää."

"Että aina soi virret, tuli vaikka ulkokuusista."

"Lasten musiikkiohjelma kaikinensa hienoa."

"Talkoolaisten ystävällisyys, palveluaittius ja yhteishenki."

"Vuosikokouskin meni aiempaa sutjakammin."

"Parhaiten järjestetyt Lähetyshuulat, missä olen käynyt."

"Hiljaisuuden keidas oli ihana järven rannalla."

"Sai uudistua, olla siunaavilla lähteillä."

"Ohjelmaa oli liikaa yhtiä, otsikot turhan abstrakteja ja erikoisia."

"Oikeutta kaikille -juhlassa aloin ymmärtää enemmän sitä, että myös oikeuden puolesta työskenteleminen on Jumalan tahto, ei vain Jumalan sanan levittäminen."

"Huomasin, että lähetys on Vammalassa kunniasana."

"Juhla oli niin monipuolinen ja antoisa, ettei juuri osaa uusia ideoita sanoa."

AVOIN Raamattukoulu

Tule opiskelemaan Raamattua viikoksi, useammaksi tai vaikka koko lukukaudeksi

Avoim Raamattukoulu on hyvä ja edullinen keino syventyä Raamattuun juuri sellaiseksi ajaksi, joka sopii Sinulle parhaiten. Suomen Raamattuopisto tarjoaa opetuksen ja tasokkaan täyshoidon lisäksi mukavan ympäristön Kauniaisten rauhallisessa huvilakaupungissa vain 20 minuutin junamatkan päässä Helsingistä.

TILAA ESITE TAI KATSO NETISTÄ www.sro.fi
Suomen Raamattuopisto, Helsingintie 10, PL 15, 02701 KAUNIAINEN,
p. (09) 512 3910, s-posti info@sro.fi

Hautausalan palvelua vuodesta 1925

Surun kohdatessa

Hautauspalvelu Pakkanen Oy

Valkamak. 4 Vammala (Luther-talo)

P. 03-511 5600, autop. 0500-634 742

KAUNISTA • KODIKASTA • KESTÄVÄÄ

Vammalan Kaluste Ky

Itsenäisyudentie 10, Vammala, puh. 03-514 1077

EHT
LIITON JÄSEN

Erikoishammasteknikko

PAULI NURMI

p. (03) 511 2632

050-557 0399

Torikeskus 3. krs Vammala

Lukijoita, jotka uskovat ilmoitukseen!

Soita ja kysy lisää

☎ (09) 4155 2309

Tuula Vitamo-Lindström

KOTIMAA MEDIAT
www.kotimaa.fi

Diakonian tapahtumia syksyllä

To 25.8. klo 13.15

Vähäron kerho Kutalassa

Pe 26.8. klo 10–16

Rovastikunnallinen Päihteenön

leiripäivä Houhajärven leirimajalla

Ti 30.8. klo 12–14

Näkövammaisten hengellinen kerho

Vammalan srk-talolla

Ke 31.8. klo 13–15

Hopeahapsit, Lemmenpolku 10

(kerhotilassa). Syksyn muut

kerhokerrat: 5.10., 2.11., 14.12.

La 3.9. klo 12–18

Ihminen ihmiselle -kurssi, "Kuinka

kohtaan kipeän mielen", kaikille

avoin koulutuspäivä Aittalahden

koululla, yhdessä Sastamalan opiston

ja Omaiset mielenterveyden tukena

ry:n kanssa. Seur. avoin koulutusilta-

päivä on 19.11. klo 12–18, aiheena

kriisityö, tark. myöhemmin.

Ma 5.9. klo 10–14.30

Sotainvalidien/puolisoiden/leskien/

naisjaostojen leiripäivä Houhajärven

leirimajalla

Ma 5.9. klo 13

Karkun kamarin syyskausi alkaa

Karkkukodilla

Ma 5.9. klo 17–20

Vammaisjärjestöjen leiri-ilta Houha-

järven leirimaja

Ti 6.9. klo 9–11

Diakoniavastaanotto Sammaljoen

kirkossa. Syksyllä tiistaisin vkoilla 36,

38, 40, 42, 44, 46 ja 48

Ma 12.9. klo 12

Karkun kamarin retki Terttu ja Kauko

Karjalaisen huvilalle

Ke 14.9. klo 13

Pajamäen hengellinen keskustelupiiri,

Tampereentie 18. Kokouminen myös

12.10., 9.11. ja 7.12.

Ke 14.9. klo 13–15

Keskiviikkokerho Sammaljoen kirkos-

sa. Seuraavat kerrat 28.9., 12.10.,

26.10., 9.11., 23.11., 7.12.

To 15.9. klo 10–16

Työttömien leiripäivä ja Torstailounas

leirimajalla

To 15.9. klo 14–16

Torstaikerho perhehoidossa olevil-

le kehitysvammaisille, Vammalan srk-

talon alakerran kahvio. Muut kerrat

13.10., 17.11. ja 8.12.

Ma 19.9. klo 12

Karkun kamari, Karkun srk-talo, jat-

kuu joka maanantai 20.9.

klo 12–14 Vanhemman väen askarte-

lucherho Vammalan srk-talon rantasa-

lissa (jatkuu joka kuukauden 1. ja 3.

tiistai).

Ti 20.9. klo 13

Salokunnan päiväpiiri vieraillee Ystä-

vänpiirillä

To 22.9. klo 12 ja klo 18

Tyrvään kirkossa jazzmessu, selko-

messu "Kiitos elämästä" (päivällä

koulukirkko, illalla rovastikunnallinen

kehitysvammaisten iltakirkko)

Su 25.9. klo 12

Vammalan kulttuuriviikon pääjuhla

Vammalan srk-talo

To 29.9. klo 12

Torstailounas srk-talon rantasalissa

Ti 11.10. klo 12–14

Näkövammaisten hengellinen kerho

Vammalan srk-talolla

Ti 1.11. klo 10–17

Näkövammaisten käsityökerhon

avoimet ovet Vammalan srk-talolla.

Kahvitarjoilu.

Postimerkeilläkin voi auttaa

Jokainen meistä voi tehdä lähetystyötä, ja se onnistuu vaikka postimerkkejä keräilemällä.

Kun seuraavan kerran kotosalalla tai työpaikalla siivoat tai järjestelät kaappeja ja laatikoita, tarkista samalla, liikenisikö sieltä vanhoja postimerkkejä, rahoja tai kortteja hyvään tarkoitukseen.

Suomen Lähetysseura ottaa niistä vastaan ja järjestää Helsingissä Lähetystalolla (Tähtitorninkatu 18) pari kolme kertaa vuodessa postimerkki- ja rahahuutokaupan. Tuotto käytetään evankeliumin leviämiseen, terveydenhuoltoon ja opetustyöhön, kaivojen kaivamiseen sekä moniin muihin ihmisten elinoloja parantaviin tehtäviin SLS:n ulkomaisilla työalueilla.

Viime vuoden huutokaupoilla kerättiin yhteensä 12 000 euroa. Maaliskuun 2005 huutokauppa järjestettiin poikkeuksellisesti Aasian katastrofien auttamiseksi, ja se tuotti 7 300 euroa.

Voit lähettää postimerkit, kortit ja rahat suoraan Lähetysseuraan osoitteella Suomen Lähetysseura/Heleena Hilvo, PL 154, 00141 Helsinki.

Pirjo Silveri

Lähetystyötä voi tehdä vaikka lahjoittamalla postimerkkejä huutokauppaan.

Halutessasi voit Vammalassa jättää ne myös kirkkoherranvirastoon, mistä lähetyssihteeri Teller-vo Murto-Huoponen toimittaa ne edelleen perille.

Kauneimmat joululaulut

Kai muistat senkin, että vuosittain miljoona suomalaista laulaa sydämensä kyllyydestä lähetystyölle?

Seurakuntien nykyään suosituin musiikitapahtuma Kauneimmat joululaulut syntyi 1973 Suomen Lähetysseuran aloitteesta ja ympäri maata järjestettävissä tilaisuuksissa on aina kolehti kerätty lähetykselle.

Jazzmessu tulee Vammalaan

"Messussa on paljon nähtävää ja kuultavaa, joka auttaa osallistumaan. Helposti opittavat melodiat ja tukiviittomat, kaikulaulu ja luku sekä selkeä kieli kutsuvat mukaan jokaista. Lukutaito ei ole tarpeen."

Näin kuvailee kehitysvammaistyön pastori Heikki Mäkelä jazzmessua, jonka Antinkartanon joukko toteutti ensi kertaa Porin jatsien aikaan vuonna 2001. Sit-

temmin samaa selkomessua on vietetty Porinseudulla lisäksi eri puolilla eteläistä Suomea. Se on nähty televisiossa ja kuultu Ylen radiojumalanpalveluksena.

Nyt vammalalaisilla on 22. syyskuuta tilaisuus nähdä, kuulla ja kokea tämä musiikkijumalanpalvelus, jota johtaa papin kanssa Sateenkaarikuoro ja -orkesteri rinnallaan parikymmenhenkinen esiviittoja- ja tanssiryhmä. Kaik-

ki sanoista ja sävelistä pukuihin ja papin stolaan on Antinkartanon asukkaiden tai heidän kanssaan työskentelevien itse tekemää.

Musiikin ovat säveltäneet kuo-roa ja orkesteria johtava musiikki-terapeutti Arto Mäkelä ja muusikko Mika Haapala.

Jazzmessu Tyrvään kirkossa to 22.9. klo 12 ja klo 18

Hautakivelle harjaa ja mäntysuopaa

Likaiseksi pinttynyt tai sammalen ikävästi viherryttämä hautakivi saattaa olla omaisensa hautaa hoitavalle murheenkryyni. Mitä sille pitäisi tehdä ja miten sitä tulisi puhdistaa?

Keikyän kiviveistämön Seija Vierimaa neuvoa harjaamaan kiveä vedellä ja mäntysuovalla tai muulla luontoystävällisellä pesuaineella.

Sammal on joskus niin tiukassa, että sen poistaminen vaatii oikein voimia. Teräsharjaakin voi pahimpiin paikkoihin kokeilla. Sen jälkeen kivi pitää huuhdella huolellisesti vedellä ruosteen välttämiseksi.

Kiveen kiinnitettyjen koristeiden kohdat ja nimitekstit on kuitenkin käsiteltävä hyvin varovaisesti, niihin ei voimakas harjaamisohje päde.

Etenkin kultaukset vaativat helliä otteita, välineitä ja aineita. Nimet on kirjoitettu lehtikullalla pohjamaalin päälle, ja jos intomie-

Kestävyydeltään kivi on lähes ikuisen. Ilman säännöllistä puhdistusta sammal, siitepöly ja puista tippuvat roskat voivat juuttua tiukasti muistomerkin pintaan.

linen siivoaja kovasti jynssää, kulta lähtee ja jäljelle jää vain keltaisen maali.

Pirjo Silveri

Yhteisvastuulla seuraavaksi vanhuksille

Yhteisvastuukeräyksen ensi vuoden teemaksi on valittu Ihmisarvoinen vanhuus. Kirkkohallituksen päätöksen mukaan varoilla tuetaan diakonisen vanhustyön kehittämishankkeita.

Tavoitteena on auttaa turvatomissa olosuhteissa tai yksinäisinä eläviä vanhuksia kehittämällä ja vahvistamalla seurakuntien kotikäyntityötä ja tukemalla vapaaehtoistoimintaa. Vapaaehtoistoiminnassa keskeistä on nuorten diakoniatoiminnan kehittäminen.

Kirkon Ulkomaanavun kautta tukea ohjataan kehitysyhteistyöhankkeisiin sekä hätä- ja jälleerakennusapuun maailman kriisialueille.

Loput juhlapaidat nyt alessa

Vammalan lähetyshuoneelle teetettiin tyylikkää ja ajattoma, juhlijulista mukavia paitoja.

Tapahtuman aikana myymättä jääneet mustat ja valkoiset t-paidat ovat nyt alessa. Tule ostamaan omasi Vammalan kirkkoherranvirastosta, Aittalahdenkatu 12!

Sekä aikuisten että lasten paidat maksavat 5 euroa. Aivan kaikkia kokoja ei tosin enää ole jäljellä, varsinkaan mustana.

Adventina 150 vuotta täyttävä Tyrvään kirkko oli vuosikaudet **Timo Kökön** ja **Helka Koiviston** yhteinen työpaikka. Eläkkeellä olevaa kirkkoherraa ja suntiota pyhäkkö Vammaskosken partaalla kutsuu ja puhuttelee yhä.

– Nykyään sisään voi astua vapautuneesti ja vailla työn taakkoja, mielessä vain virsi ”On riemu kun saan tulla, sun Herra temppeleis”, Koivisto kuvaa.

Rovasti Timo Kökkö kehuu kaukokatseisia esi-isiä, jotka 1800-luvun puolivälissä päättivät tehdä seurakunnalle näin mahtavan tiilikirkon näin kauniille paikalle.

Turun kaupunginarkkitehti **P.J.Gylich** piirsi Tyrvälle Suomen ensimmäisen kaksitornisen kirkon. Vieläkään niitä ei ole kuin kaksi, toinen on Helsingin Johanneksen kirkko.

Maailman sivu pitäjän väkeä on ilkuttu komeilunhalusta sutkautuksella ”kehhuu ku tyrvääläinen kirkkoonsa”.

– Mutta olihan tällaisen monumentin rakentaminen Satakunnan sydämeen siihen aikaan yliverainen saavutus ja suoritus! Se kertoo siitä kirkollisen perinteen vahvuudesta, mikä seudun ihmisten sielussa asuu.

Kököön ensikosketus rakennukseen on vuodelta 1972. Ylitorniolla silloin työskennellyt, Mouhijärvellä syntynyt pappismies tuli Tyrvälle vaalisääränsä pitämään.

– Päivä teki vaikutuksen: suuri, korkea kirkko ja täynnä väkeä! Se kansanpaljous minuun saarnastuolissa oikein jymähti. Ajattelin, että Tyrvällä vasta on varsinaista elävää seurakuntameininkiä.

Kökkö valittiin kirkkoherraksi ja hän aloitti 1973 alussa, samana päivänä jolloin Tyrvää, Vammala ja Karkku yhdistyivät Vammalan kaupungiksi.

– Totta kai olin tuota vaalisääränsä kuuntelemassa, paljastaa Koivisto. – Ja muistan vielä **Eino Kolarin** vaalisääränkin 1951. Sitä pyöräiltiin kotoa Sammaljoelta tänne kuulemaan.

Asu taas lähellä alkuperäistä

Arkkitehti Gylich tavoitteli valoisaa, avaraa, ilmavaa, evankeliumin anteeksiantamusta ja toivoa kuvaavaa kirkkoa. Sellainen rakennuksesta alun perin tehtiin.

Kun kirkkoon muutamia vuosikymmeniä sen valmistumisen jälkeen asennettiin lämmityslaitteiksi kamiinat, senaikainen sukupolvi maalautti myös seinät aiempaa tummemmiksi.

Vuosisadan vaihteen jälkeen interiööriin tummuus vain syveni. Suuren remontin aikana 1930-luvulla muun muassa kuori-ikkunat alttarin yläpuolella muurattiin umpeen. Sivuovien päälle katonrajan ilmaantui kokonaan uusia maalauksia, joita vallankin kirkonpenkissä istuneet lapset jaksivat herkeämättä katsella.

Kököön virkakaudella 1981 seurakunnan pääkirkossa tehtiin peruskorjaus, jossa sisätila palautettiin mahdollisimman lähelle alkuperäistä asuaan.

Kuorilueen ikkunat puhkautettiin taas auki, ja siksi **Miina** ja **Kalle Härmän** seurakunnalle lahjoittama reliefi piti siirtää keskimmäisen alttaritaulun alta. Rautalinin työ, missä Jeesus pesee opetuslastensa jalkoja, sai uuden paikan kirkon keskivaiheilta.

Konservaattori **Janus Wanicki** restauroi alttaritaulut. Suuri joukko figureita oli liian alla jo kokonaan näkymättömissä, mutta puhdistus toi jälleen enkelikuoron ja

Pirjo Silveri

Eläkkeellä olevat kirkkoherra Timo Kökkö ja sunti Helka Koivisto ovat kokeneet Tyrvään kirkossa monia mieleenpainuvia hetkiä. – Esimerkiksi siinä oli joka kerta jotakin hyvin vaikuttavaa, kun vihkipari tai hautajaissaatto lähti alttarilta käyttävää pitkin ovea kohti.

Rakas, komea kotikirkko

Jerusalemien murit esiin.

Katon suuresta kupolista maalikerrosten alta paljastui seurakunnan riemuksi alkuperäinen ornaamenttikuviointi. Arkkitehti **Mikko Juva** vihki korjatun kirkon uudestaan käyttöön neljäntenä adventina 1981.

Vajaan kahden kuukauden kulluttua syttyi dramaattinen tulipalo. Murheellinen uutinen tavoitti kirkkoherran Oulusta.

– Olin siellä tyttärenpoikaa ristimässä, Kökkö muistaa. – On-

nellista oli, että palo saatiin hallintaan...mutta koko se perusermontti, mikä juuri oli tehty, tuhoutui. Höyrystynyt terva kondensoitui kaikkiin tiloihin ja pintoihin kirkkosalissa.

Palomiehet repivät kaikki penkit irti lattiarakenteesta ja kantoivat ne turvaan pihalle. Heidän ripeän toimintansa ansiosta kirkossa on edelleen vanhat 1800-luvun penkit.

Lähes uskomattomalta tuntuu, että taidekonservaattori **Wanicki** oli ajamassa kirkon ohi – kaikki

työvälineet ja -materiaalit mukanaan autossa – juuri sillä hetkellä kun tuli oli valloillaan. Hän syöksyi suoraan alttarille, siveli vastata restauroitujen maalausten pinnat suoja-aineella ja onnistui näin pelastamaan työt. – Ei tämäkään voinut olla muuta kuin johdatusta, Kökkö ja Koivisto uskovat.

Tulipalon jälkeen kirkko korjattiin uudestaan, ja vihittiin käyttöön toisena peräkkäisenä neljäntenä adventina. 1982 sen teki arkkitehti **John Vikström**.

Tähtihetkenä täysi kirkko

Helka Koivisto kävi elämänsä ensi kerran Tyrvään kirkossa niin, ettei hänelle itselleen jäänyt mitään muistikuvaa:

– Minut kastettiin täällä. Hevosella tuotiin ja pappakin oli kuulemma mukana.

Suntioksi hän tuli vuosikymmeniä palvelleen jämerämaineisen **Vilho Tuomiston** jälkeen.

– Alkuun vähän jännitin, kun tämä oli ollut niin miehin ammatti. Ajattelin, osaanko tehdä kaiken yhtä hyvin kuin Tuomisto. Sen verran käytäntö aloittaessani muuttui, että minä en enää kaivanut lapiolla hautoja.

Kun Kökkö ja Koivisto kesällä 2005 muistelevat menneitä, paljon lämpimiä muistoja nousee pintaan.

– Helkalle etenkin joulukuoli oli joka vuosi suuri ja odotettu juhla. Hän eli voimakkaasti joulun täällä kirkossa ja laitto kaiken niin kauniisti, Kökkö kehuu.

– Ja se oli joulua se, kun Timo aattoiltana lauloi ”Taas kaikki kauniit muistot”, heittää Koivisto taikaisin.

– Joka kerta oli yhtä mahtavaa, kun kauneimmissa joululauluissa kirkko oli tupaten täynnä. Altтарin ja saarnatuolin rappusillakin istui paljon lapsia. Ne olivat niitä tähtihetkiä, kun väkeä tuli sankoin joukoin, molemmat kuvaavat.

Kirkkoherra kertoo tunteneensa suntiota kohtaan suurta myötätuntoa sellaisina pyhäaamuina, kun yöllä oli ollut raju lumimyräkkä. – Mietin, miten hän saa luotua tien kirkolle ja avattua kaikki oven edut ja rappuset. Melkoinen roolinvaihdos, kun hiki pinnassa ensin kolaa lunta ja hetken päästä pitää olla arvokkaana kirkkokansan edessä.

Helka Koivistolla oli tapana tuntia ennen jumalanpalveluksen tai kirkkotilaisuuden alkua vaihtaa vaatteet. Hän ei halunnut olla mattimyöhäinen, eikä esiintyä koskaan pitkissä housuissa.

Kerran lauantaan vähän ennen vihkitöimitusta hän huomasi kauhukseen unohtaneensa vaihtovaatteet kotiin. – Ei auttanut kuin juosta Apajaan. Siitä tangolta nappasin ensimmäisen mustan hameen.

Koivisto myöntää, että hänellä on Tyrvään kirkossa yhä houkutus katsella ympärilleen ”suntion silmin”. Tarkistaa että kaikki lamput palavat tai ettei käytävämatto repso. – Kun tällainen silmäily kiusaus iskee, yritän heti häätää sitä pois, hän nauraa.

– Edelleen haluan aina tulla kirkkoon sisään pääovesta, niin että näen edessäni alttaritaulut.

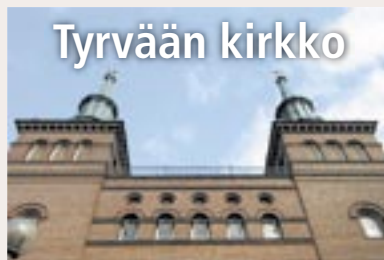
Juuri taiteilija **R.W. Ekmanin**, Ruotsin kuninkaan hovimaalarin, työt ovat vanhalle suntiolle kotikirkon vaikuttavin yksityiskohta.

– Se kertoo paljon kun ajattelee, että elettiin nälkävuosia, pitäjstä lähettiin hakemaan oppia pettuleivän tekoon ja samaan aikaan kirkkoa varten tilattiin kolme tällaista alttarimaalausta, Koivisto oikein liikuttuu.

Kököä puhuttelee vahvasti puinen krusifiksi ”jonka Jumala meille vanhastakirkosta varjeli”.

– Se on se kohta, joka kiinnostaa katseen ja mielen. Yhdessä ainoassa ristiinnaulitun kuvassa on 500 vuotta tyrvääläistä kristillisyyttä, ihmisten ja sukupolvien kohtaloita, Jumalan olemassaolon todeksi tulemistä.

- Valmistui 1855
- 150-vuotisjuhlaa vietetään 1. adventina 2005
- Paikkoja 890
- Suunnittelija Turun kaupunginarkkitehti P.J.Gylich
- Ei edusta puhtaasti mitään perinteistä kirkkorakennusten tyyliä; pyörökaari-ikkunat, torneissa gotiikkaa, julkisivussa renessanssin piirteitä

- Alttaritaulut Ristiinnaulitseminen, Kirkastuminen ja Ylösnousemus: taiteilija R.W. Ekman 1866
- Nykyiset urut 30-äänikertaiset, Åkerman & Lundin Ruotsissa valmistamat 1986

- Rakenteellisesti kirkko on pysynyt muuttumattomana, mutta useat sukupolvet ovat jättäneet jälkensä interiööriin. Ensimmäiset sisämaalaukset tehtiin 1800-luvun lopulla. Suuri peruskorjaus 1930-luvulla, seuraava 1981.
- Tulipalo helmikuussa 1982. Uudelleen kunnostettu kirkko käyttöön joulukuksi 1982.